STORTINGET

Innst. 50 L

(2026–2027)

Innstilling til Stortinget
fra finanskomiteen

Prop. 103 L (2025–2026)

Innstilling fra finanskomiteen om Endringer i verdipapirfondloven (adgang til å inngå inntektsdelingsavtaler)

Til Stortinget

Innledning

I proposisjonen foreslår Finansdepartementet endringer i verdipapirfondloven. Endringene innebærer at forvaltningsselskap for verdipapirfond på visse vilkår skal kunne inngå avtaler om inntektsdeling.

I kapittel 2 i proposisjonen gis det en omtale av bakgrunnen for lovforslaget, herunder kort om utviklingen og bruk av inntektsdelingsavtaler i norsk rett, samt høringen. I kapittel 3 i proposisjonen foreslår departementet endringer i verdipapirfondloven som vil åpne for at det kan inngås inntektsdelingsavtaler på visse vilkår og innenfor eksisterende rammer for forvaltningsselskapets virksomhet. Formålet er å legge til rette for mer fleksibilitet og styrket konkurranseevne for norske forvaltningsselskaper. Departementet foreslår også en forskriftshjemmel slik at departementet kan gi nærmere regler for inntektsdelingsavtaler.

Sakens dokumenter er tilgjengelige på sakssiden på stortinget.no.

Komiteens merknader

Komiteen, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Andreas Bjelland Eriksen, Frode Jacobsen, lederen Tuva Moflag, Even A. Røed og Eivind Yrjan Stamnes, fra Fremskrittspartiet, Hilde Grande, Martin Virkesdal Jonsterhaug, Hans Andreas Limi og Tom Staahle, fra Høyre, Henrik Asheim og Nikolai Astrup, fra Sosialistisk Venstreparti, Marthe Hammer, fra Senterpartiet, Bjørn Arild Gram, fra Rødt, Mímir Kristjánsson, fra Miljøpartiet De Grønne, Oda Indgaard, fra Kristelig Folkeparti, Georg Gulli, og fra Venstre, Abid Raja, viser til at proposisjonen inneholder forslag om lovendringer som åpner for at forvaltningsselskap for verdipapirfond på visse vilkår skal kunne inngå avtaler om inntektsdeling. Kunder som gjør store investeringer i et fond, vil dermed kunne få tilbakebetalt noe av forvaltningsgodtgjørelsen fra forvaltningsselskapet.

Komiteen viser til at gjeldende regler har vært slik å forstå at de ikke har åpnet for bruk av slike avtaler i Norge. Formålet med å tillate inntektsdeling er å legge til rette for mer fleksibilitet og styrket konkurranseevne for norske forvaltningsselskaper.

Komiteen slutter seg til lovforslaget om endringer i verdipapirfondloven (adgang til å inngå inntektsdelingsavtaler).

Komiteens flertall, alle unntatt medlemmene fra Sosialistisk Venstreparti, Rødt og Kristelig Folkeparti, viser til skriftlig innspill i saken fra Verdipapirfondenes forening (VFF), hvor det pekes på at regelverket i Norge knyttet til betaling av distribusjonshonorar til en distributør praktiseres annerledes enn i sammenlignbare land.

Flertallet viser videre til at fond registrert i eksempelvis Sverige har full anledning til å betale norske

distributører, selv om disse videreformidler honoraret til sluttkunden. Dette skaper dermed en konkurranseulempe for norske fond i møte med fond registrert i våre naboland.

Flertallet er opptatt av at også rammebetingelsene for fond som bruker eksterne distributører, skal være konkurransedyktige sammenlignet med andre land.

Flertallet fremmer på denne bakgrunn følgende forslag:

«Stortinget ber regjeringen legge til rette for at norskregistrerte fond kan konkurrere på tilsvarende vilkår som fond registrert i andre EØS-land.»

Komiteens medlemmer fra Fremskrittspartiet, Høyre og Venstre viser til at norske fondsforvaltere opererer i et internasjonalt marked hvor konkurransen om kapital og institusjonelle kunder er betydelig. Norske forvaltningsselskaper bør ha rammevilkår som gjør dem i stand til å konkurrere på like vilkår med aktører i andre EØS-land.

Disse medlemmer mener det er viktig at nasjonale særreguleringer ikke skaper unødvendige konkurranseulemper for norsk finansnæring. Regelverket bør i størst mulig grad være basert på europeiske rammer og ikke inneholde strengere nasjonale begrensninger enn nødvendig.

Komiteens medlemmer fra Fremskrittspartiet og Høyre mener at forvaltningsselskaper bør ha størst mulig frihet til å inngå kommersielle avtaler med sine kunder innenfor rammene av gjeldende lovgivning.

Disse medlemmer mener det bør være adgang til å forhandle frem individuelle priser og betingelser når investeringens størrelse, kundens samlede engasjement og de administrative og økonomiske stordriftsfordelene tilsier det.

Disse medlemmer mener at kravet om individuelle forhandlinger ikke må praktiseres så strengt at det i realiteten hindrer forvaltningsselskapene i å tilby konkurransedyktige vilkår.

Disse medlemmer viser til at departementet legger til grunn at eksisterende bestemmelser om god forretningsskikk, interessekonflikter og vederlag til andre enn fondet skal sette rammene for inntektsdelingsavtalene.

Disse medlemmer mener det er viktig at praktiseringen av regelverket er forutsigbar, og at norske forvaltningsselskaper ikke møter en strengere tilsynsmessig praksis enn det som følger av EØS-regelverket.

Komiteens medlemmer fra Fremskrittspartiet og Venstre fremmer følgende forslag:

«Stortinget ber regjeringen sørge for at Finanstilsynet gir tydelig veiledning om praktiseringen av reglene for inntektsdelingsavtaler, herunder kravene til individuelt fremforhandlede avtaler, dokumentasjon, grensekryssende avtaler og forholdet til distributører og uavhengige rådgivere.»

«Stortinget ber regjeringen etter tre år evaluere virkningene av regelendringen i verdipapirfondloven om adgang til å inngå inntektsdelingsavtaler, med særlig vekt på norske fondsforvalteres konkurranseevne, utviklingen i forvaltningskostnader, bruken av inntektsdelingsavtaler og hensynet til øvrige andelseiere.»

Komiteens medlemmer fra Fremskrittspartiet mener derfor at departementet bør sørge for at Finanstilsynet gir tydelig veiledning om hvilke krav som gjelder, særlig ved grensekryssende avtaler og avtaler hvor kunden representeres av en uavhengig rådgiver.

Disse medlemmer mener at inntektsdelingsavtaler må kunne benyttes uten at det går på bekostning av øvrige andelseiere. Samtidig bør kravene til dokumentasjon og rapportering stå i et rimelig forhold til avtalens karakter og størrelse.

Disse medlemmer mener det må være mulig å etterprøve at avtalene er reelt individuelt fremforhandlet, at de ikke innebærer usaklig forskjellsbehandling, og at de ikke medfører at andre andelseiere blir belastet med kostnader som kan knyttes til rabatten.

Det bør etter disse medlemmers syn ikke etableres unødvendige rapporterings- og dokumentasjonskrav som svekker den konkurransemessige effekten av lovendringen.

Forslag fra mindretall

Forslag fra Fremskrittspartiet og Venstre:

Forslag 1

Stortinget ber regjeringen sørge for at Finanstilsynet gir tydelig veiledning om praktiseringen av reglene for inntektsdelingsavtaler, herunder kravene til individuelt fremforhandlede avtaler, dokumentasjon, grensekryssende avtaler og forholdet til distributører og uavhengige rådgivere.

Forslag 2

Stortinget ber regjeringen etter tre år evaluere virkningene av regelendringen i verdipapirfondloven om adgang til å inngå inntektsdelingsavtaler, med særlig vekt på norske fondsforvalteres konkurranseevne, utviklingen i forvaltningskostnader, bruken av inntektsdelingsavtaler og hensynet til øvrige andelseiere.

Komiteens tilråding

Komiteens tilråding A fremmes av en samlet komité.

Komiteens tilråding B fremmes av medlemmene i komiteen fra Arbeiderpartiet, Fremskrittspartiet, Høyre, Senterpartiet, Miljøpartiet De Grønne og Venstre.

Komiteen har for øvrig ingen merknader, viser til proposisjonen og rår Stortinget til å gjøre følgende

vedtak:

A.

Vedtak til lov

om endringer i verdipapirfondloven
(adgang til å inngå inntektsdelingsavtaler)

I

I lov 25. november 2011 nr. 44 om verdipapirfond gjøres følgende endringer:

§ 4-5 overskriften skal lyde:
§ 4-5. *Lik rett i fondet*

§ 4-5 fjerde ledd og nytt femte ledd skal lyde:

(4) Dersom et verdipapirfond har andelsklasser, skal andelseiere i samme andelsklasse likebehandles. Andeler i samme andelsklasse gir lik rett i fondet.

(5) Bestemmelsene i første og fjerde ledd er ikke til hinder for at et forvaltningsselskap kan inngå individuelt forhandlede avtaler om inntektsdeling. Departementet kan gi nærmere regler om krav til inntektsdelingsavtaler i forskrift.

II

1. Loven gjelder fra den tid Kongen bestemmer.
2. Departementet kan gi nærmere overgangsregler.

B.

Stortinget ber regjeringen legge til rette for at norskregistrerte fond kan konkurrere på tilsvarende vilkår som fond registrert i andre EØS-land.

Oslo, i finanskomiteen, den 17. november 2026

Tuva Moflag
leder

Andreas Bjelland Eriksen
ordfører

Svanemerketrykksak, 2041 0654 Trykk og layout: Stortingets administrasjon